

ПЕРША ЛАСТІВКА – АНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

Людмила Єфремова

Український обрядовий фольклор західних земель : регіональна музична антологія [Текст] (Бессарабія. Бойківщина. Буковина. Волинь. Галичина. Гуцульщина. Закарпаття. Лемківщина. Підляшшя. Поділля. Полісся. Покуття. Холмщина) / відп. ред. Г. А. Скрипник ; упорядкув. та вступ. ст. А. І. Іваницького. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 624 с. : ноти.

Вийшла друком книга «Український обрядовий фольклор західних земель», упорядником якої є А. Іваницький, де вперше презентовано український обрядовий фольклор поселень західних земель, що належить до автотонної культури різних регіонів, зазначених у підзаголовку видання. Це передусім збірник фольклорних творів із друкованих та рукописних джерел, приватних зібрань української народної творчості. Здебільшого це видання представляє збірник народнопісенних творів, за винятком голосінь, які належать до специфічної народної співочої традиції, переважно

нестрофічної будови, тоді як більшість зразків обрядової пісенності є строфічними або ж монострофічними творами.

Збірник містить статтю від упорядника а також розгорнуту передмову, у якій розглянуто магічно-сакральну сутність обрядової пісенності послідовно за ходом календаря та в контексті календарної обрядовості. Також сюди входять родинно-обрядові пісні та співи, пов'язані з весіллям, народженням та смертю людини. У другому розділі передмови А. Іваницький зупинився на світоглядних та стильових особливостях співаного обрядового фольклору, адже у збірнику не фігурує наративний фольклор та інструментальна музика.

Упоряднику вдалося логічно організувати досить різноманітний матеріал як щодо його календарної приуроченості (відомо, що одні й ті самі пісні можуть фігурувати і в різних обрядах, і в позаобрядовому вжитку), так і регіональної належності. У книзі досить повно представлено жанрове розмаїття обрядового, здебільшого пісенного, західноукраїнського фольклору в усій його багатоманітності форм.

Таким чином, у книзі максимально охоплено як основні регіони західноукраїнського народного співу, у тому числі й ті, що виходять за межі України (зокрема, з території Польщі, Білорусії тощо), так і його жанрове розмаїття. Усі розділи збірника упорядковані за обрядовим контекстом, крім весільних пісень, згрупованих за типами строфіки.

Залишається відкритим питання відбору матеріалу. Чи було застосовано певний принцип залучення пісень до збірника? Імовірно,

А. Іваницький прагнув якнайповніше представити записи з різних регіонів західноукраїнських земель, а також зразки тих чи інших підрозділів обрядового співу.

Усі вміщені у виданні фольклорні зразки мають мелодії й тексти. Більшість опублікованих у збірнику матеріалів містять також необхідні паспортні дані, хоча іноді й не деталізовані за сучасним адміністративно-територіальним поділом, що може ускладнити географічну ідентифікацію деяких творів. Можливо, варто було б вказати на факт публікації деяких рукописних матеріалів, зокрема записів М. П. Гайдая. На наш погляд, виникає також сумнів щодо зарахування Київщини (і навіть південно-східної частини Житомирщини) до західних земель України, про що свідчать і стильові особливості пісень.

Безумовно, рецензоване видання стане необхідним посібником у навчальному про-

цесі під час вивчення регіональної специфіки українського пісенного фольклору. Воно містить багато рідкісного матеріалу зі стародруків і сучасних видань. Найціннішими є записи, уперше введені до наукового обігу з приватних колекцій записувачів, зокрема й А. Іваницького. Це видання покликане заповнити певну прогалину в етномузикології стосовно погляду на західноукраїнський обрядовий фольклор як на цілісну світоглядно-комунікаційну систему, могутній стильовий шар української культури, що й донині зберіг первісні види народного мистецтва, викристалізував історичну еволюцію національної самосвідомості українців. Це один з найважливіших підрозділів масштабної колективної праці, присвячений створенню антології українського музичного фольклору. Варто також високо оцінити дизайн видання та визнати його як вагомий внесок у сучасну етномузикологію.